

MYSIA'DAN YENİ YAZITLAR *
(Lev. XLIII-XLVI)

Son yıllarda özellikle Batı Anadolu'da yürütülen yüzey araştırmalarının giderek artmasına karşın, Mysia'nın güney kesimini kapsayan çalışmalar henüz yeterli düzeye ulaşmamıştır. Özellikle Balıkesir'in güneyinde yer alan İvrindi, Savaştepe, Bigadiç ve Sındırgı yöresinin ilkçağ tarihine ilişkin bilgilerimizin hayli sınırlı oluşu, bazı araştırmaların bu yöreye kaydırılmasını gerekli kılmaktadır. Nitekim, gerek aşağıda sunulan yazıtlar ve gerekse son birkaç yıl içinde bu civarda ele geçen tesadüfi buluntular Kırkağaç-Balıkesir arasında yapılacak yüzey araştırmalarının hayli verimli geçeceğini gösterir niteliktedir¹.

Burada sunduğumuz yazıtların ilk üçü Balıkesir civarında², diğer dört tanesi de Manyas Gölü (*Daskyleion Limne*) yakınlarında³ bulunmuş ve henüz yayınlanmamıştır. Bu yörede kopya ettiğimiz diğer yazıtlar üzerindeki çalışmalarımız sürmektedir.

1- Bigadiç/Hisar Köyü (eski adı Asar Köy). Üstten profilendirilmiş, dörtgen prizma şeklinde mezar altarı. Yük. 1.00; gen. 0.62; kal. 0.58; harf yük. 0.03 m. (Res. 1).

Κλαυδία Μηνο-
φίλα Κλαυδίω *
['Α]ρωγῆ τῆ ἀνδρῖ
4 μνήμης χάριν.

---

* Bu yazının hazırlanışında gerekli yardımları sağlayan Sayın H.Malay'a içtenlikle teşekkür etmek isterim.

1. Bu yörede yakın zamanlarda yapılmış bir epigrafya araştırması ve sonuçları hakkında bk. H. Taeuber, "Bericht über Eine Epigraphische Forschungsreise in Südmysien/Nordlydien". *VII. Araştırma Sonuçları Triplantısı*, Antalya, 18-23 Mayıs 1989 (Ankara 1990), s. 217-223. Yine bu bölgede bulunmuş olan ve şimdi Manisa Müzesi'nde korunan çok sayıda yazıt, H.Malay tarafından hazırlanmakta olan Manisa Müzesi Yazıt Kataloğu'nda yayınlanacaktır. Güney Mysia'nın önemli yüzey buluntuları sağlayacağını gösteren diğer bir buluntu da, birkaç yıl önce Balıkesir'in güneyinde kopya edilen bir kral mektubudur. Batı Anadolu'nun Hellenistik devir tarihi hakkında çok değerli bilgiler sağlayan bu metin için bk. H. Malay, *Epigraphica Anatolica* 10 (1987), s. 7-17 (=Bull.ép. 1989,276).
2. Bu üç yazıtın fotoğraflarını bize sağlayan Sayın Prof.Dr. Necmi Ülker'e burada teşekkür ederim.
3. Daskyleion kazıları sırasında çevrede yapılan tarama sırasında bulunmuş olan bu yazıtlardan iki tanesi (No. 5 ve 6) kazı deposunda korunmaktadır. Daskyleion kazılarını yöneten Sayın Prof.Dr. Tomris Bakır'a, bu civardaki epigrafi çalışmalarına verdiği destek ve teşvikten dolayı teşekkür ederim.

Çev.: "Claudia Menophila (bu mezarı) kocası Claudius Arogos'un anısı için (yaptırdı)".

Aynı köyde bulunan, "Αρωγος şeklindeki erkek adının geçtiği bir başka yazıt için bk. E. Schwertheim, *Die Inschriften von Kyzikos und Umgebung I* (=I.K.18), no. 240.

Bigadiç'in kuş uçuşu 15 km. kadar doğusunda yer alan Hisar Köyü, burada bulunan antik kalıntılarla dikkati çekmektedir. Nitekim, bu civarda bir Herakles kültünün varlığı bilinmektedir (bk. L. Robert, *Villes d'Asie Mineure*², s.401). Öte yandan, bu köyde diğer bazı mezar taşları bulunmuş ve yayınlanmıştır (bk. E. Schwertheim, a.g.e. , no. 212, 240, 247 ve 311).

Eser, olasılıkla erken İmparatorluk devrine (İ.S. I-II. yy.) aittir.

2- Balıkesir/Ovaköy (eski adı Atanaz). Yazıt, bir sütun üzerinde bulunan *tabula ansata* içinde yer almaktadır (Res. 2).

Μάρκος Α-
ύλου και Ζ-
ωσί[μ]η ή γ- *
4 υνή αὐτοῦ Ἀφι-
α [τ]ῷ τέκνῳ μ-
νήμης χάριν.

Çev.: "Aulos oğlu Marcus ve karısı Zosime, (bu mezarı) çocukları Aphia'nın anısı için (yaptırdılar)".

Eser, İmparatorluk devrine (olasılıkla İ.S. III. yy.) tarihlenebilir.
Aynı köyde bulunmuş bir diğer yazıt için bk. No. 3.

3- Aynı yerde. Üstten ve alttan profillendirilmiş, dikdörtgen prizma şeklinde mezar altarı (Res. 4).

Μηνογένης
Μενάνδρου
και Αύκτα ♡
4 Μηνοφάντῳ
τῷ τέκνῳ και ἐ-
αυ(τ)οῖς ♡
μνήμης χάριν'

8 ἐτ(ου) σιδ', μ(ηνὸς) Λώου
 ἤρωει.

Çev.: "Menandros oğlu Menogenes ve Aucta (bu mezarı) çocuklarının anısı ve kendileri için (yaptırdılar). 214 yılının Loos ayında".

Satır 6: Taşta Tau yerine Iota .

Sulla erasına göre 214 yılı, İ. S. 129/30 yılına tekabül etmektedir.

4- Manyas/Hamamlı köyü, Mimari blok parçası. Yazıtın solunda bir rozet, sağında *omphalos*'lu *phiale* (fotoğrafta görülmüyor). Yine sağda, olasılıkla kabartmalı bir panelin sol üst köşesi. Yük. 0.64; gen. 1.17; kal. 0.16; harf yük. 0.018-0.025 m. (Res. 4).

ὑπόμνημα
 Μενεκλέως (sic.)
 τοῦ Ἀπολλοδ(ώ)ρου.

Çev.: "Apollodoros oğlu Menekles'in mezarı".

Satır 3: Taş üzerinde ΑΠΟΛΛΟΔΡΟΥ şeklinde.

"Mezar" anlamına gelen ὑπόμνημα sözcüğünü içeren mezar yazıtları özellikle Kyzikos civarında çok yaygın olarak bulunmaktadır (bk. J. Kubinska, *Les Monuments Funéraires dans les Inscriptions grecques de l'Asie Mineure*, s. 23; L.Robert, *Études Anatoliennes*, s.205,222 ve *Bull.ép.* 1972, 368).

Hamamlı köyünde ele geçen diğer bazı mezar yazıtları için bk. E. Schwertheim, a.g.e., no. 202, 234 ve 299.

Yazıt, geç Hellenistik -Erken Roma Dönemine aittir.

5- Kuş Cenneti Milli Parkı. Mermer bir stel fragmenti. Yazıtın korunmuş olan sol kısmının üzerinde cenaze ziyafeti tasvirinden bir bölüm:İskemlede oturan bir kadın ve yanında ayakta duran bir hizmetçi kız. Yük. 0.29; gen. 0.31; kal. 0.09; harf yük. 0.015-0.017 m. (Res. 5).

ὑπόμνημα Διονυσ [- (gen.) ὁ ἐποίησεν - - -]
 διν Λυκω[- (gen.)]

Çev.: "Dionys---'un mezarı. Onu Lyko - - (kızı) -di(o)n yaptırdı".

Dionys- şeklinde başlayan ölü adı için Dionysios, Dionysodoros, Dionysta, Dionystianos, Dionysikles vb. gibi birçok seçenek düşünülebilir. Ancak mezarı yaptıran kişinin adı -di(o)n şeklinde biten bir kadın olması, mezar sahibinin erkek olması olasılığını arttırmaktadır. Elimizdeki yazıtta Lyko- şeklinde başlayan ve genetivus halinde olması gereken baba adı için Lykon, Lykonides, Lykopas vs. gibi değişik bazı tamamlamalar önerilebilir.

Eser, geç Hellenistik - erken Roma dönemine ait olmalıdır.

6- Ergili Köyü (Daskyleion). Altın ve üstün kırık durumda, cenaze ziyafeti tasviri bulunan mermer mezar steli. Üstte, bir iskemlede oturan kadın, *klíne*'ye uzanmış durumda bir erkek, sağda ve solda ayakta duran iki hizmetçi ve *klíne*'nin önünde bir *mensa trípēs* görülmekte. Yazıtın altında ise, sağ yöne doğru hareket eden bir atlı figürü bulunmaktadır. Batı Anadolu'da bulunan birçok mezar taşında karşımıza çıkan bu tür tasvirlerde ölünün mü, yoksa yeraltı tanrılarından birinin mi canlandırılmış olduğu henüz tartışılmalıdır (bk. Pfuhl-Möbius, *Die ostgriechischen Grabreliefs.*, 310 ve dev.). Yük. 0.20; gen: 0.24; kal. 0.088; harf yük. 0.009-0.011 m. (Res. 6).

'Απολλώνιε Ἀπολλω-
νίου σιγῦρ χαίρε.

Çev.: "Ey Apollonios oğlu Apollonios, elveda!"

Önce Lydialılar ve daha sonra da Persler tarafından iskân edilmiş bulunan Daskyleion antik yerleşiminde ele geçmiş olan bazı Hellenistik ve Roma devri mezar yazıtları için bk. E. Schwertheim, a.g.e., *passim*.

Stel, geç Hellenistik döneme aittir.

7- Aksakal Köyü (Bandırma). Cenaze ziyafeti tasviri taşıyan bir mezar stelinin alt kısmı. Yazıt oldukça siliik durumda. Tasvirde, iskemlede oturan bir kadın, kadının her iki yanında ayakta duran iki hizmetçi ve sağda bir *mensa trípēs* görülmekte. Yük. 0.35; gen. 0.38; ka. 0.195; harf yük. 0.01-0.015 m.(Res.7).

'Αρτεμοῦς	Harf izleri
'Αράτου	Harf izleri

Çev.: "Aratos kızı Artemo'nun (mezarı)

'Αρτεμοῦς, olasılıkla 'Αρτεμό şeklindeki kadın adının genetivus'udur (Bk.Pape-Benseler, *Eigennamen*, s.v.). Ancak, -ώ şeklinde biten *nomnativus*'ların yerini zaman zaman -οῦς ile biten formların aldığı da bilinmektedir (Bu türden vulgar formlar hk. bk. G. Petzl, *Smyrna* I, no.4). Bu durumda, yazıtımızda geçen 'Αρτεμοῦς şeklindeki adın *genetivus* ya da *nomnativus* mu olduğunu bilmek zordur.

Aksakal köyünde bulunmuş olan diğer bazı mezar yazıtları için bk. E. Schwertheim, a.g.e., 169, 411, 493, 519 ve 548.

Eser Hellenistik döneme aittir.

İzmir 1990

Cumhur Tanrıver

